

Bruksela, dnia 13 maja 2008 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 14/2008

SESJA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO BRUKSELA, 7-8.05.2008

Podczas sesji Parlamentu Europejskiego, która miała miejsce w dniach 7-8 maja 2008 r., omawiane były następujące tematy:

1. STOSUNKI ZEWNĘTRZNE - Debata o sytuacji w Gruzji

W trybie pilnym Parlament Europejski przeprowadził debatę w sprawie sytuacji w Gruzji. Posłowie krytykowali zwiększoną obecność wojskową sił rosyjskich i wzywali obie strony do wstrzeźliwości i dialogu. W związku z rosnącym napięciem wokół Abchazji, w konflikcie rosyjsko-gruzińskim, europosłowie opowiedzieli się po stronie Gruzji, krytykując „neoimperialną” politykę Moskwy. Na następnej sesji plenarnej Parlament przyjął rezolucję poświęconą sytuacji w Gruzji.

Występująca w debacie w Parlamencie Europejskim komisarz ds. zewnętrznych **Benita Ferrero-Waldner** powiedziała, że „całym sercem popiera Gruzję”. W jej ocenie „decyzja Rosji, by zacieśnić kontakty z separatystami w Abchazji i Południowej Osetii, stanowi zagrożenie integralności terytorialnej Gruzji”. Komisarz wezwała Rosję do wycofania się z tej decyzji, a Gruzję „do tego, by nie wpadała w pułapkę i nie reagowała agresywnie” na rosyjskie prowokacje. „Pogorszenie sytuacji może zagrozić nie tylko stabilności Gruzji, ale też całego Południowego Kaukazu” - ostrzegła. Ferrero-Waldner zapewniła też o poparciu KE dla procesu demokratyzacji Gruzji, przypominając o przeznaczeniu 2 mln euro na zaplanowane na 21 maja wybory parlamentarne w tym kraju.

Jeszcze żarliwiej po stronie Gruzji stanęli europosłowie, apelując do Unii Europejskiej o rozważenie wysłania specjalnej misji do regionu. Rozpoczynając rundę wystąpień w imieniu grup politycznych, **Jacek Saryusz-Wolski** (EPP-ED, Polska) podkreślił, że UE powinna okazać swoje poparcie dla integralności terytorialnej i suwerenności Gruzji. Decyzja Rosji o wzmocnieniu obecności wojskowej w Abchazji pogwałca, zdaniem posła, tę integralność i wcześniejsze ustalenia międzynarodowe. W rezolucji, nad którą posłowie głosować będą w czerwcu, Parlament powinien zaapelować do Rosji i Gruzji o wstrzeźliwość i wycofanie sił rosyjskich z

Abchazji. ONZ powinna wzmocnić swój mandat i wysłać tam siły pokojowe. Także Rada i Komisja powinny, w opinii przewodniczącego Komisji Spraw Zagranicznych, wykazać się większą aktywnością i wysłać własną misję do tego regionu. Na zakończenie poseł Jacek Saryusz-Wolski zwrócił uwagę, że działania w obliczu tego kryzysu stanowią „dużą szansę dla UE, aby działała na miarę swoich ambicji, abyśmy nie byli tylko płatnikiem, ale graczem”.

Hannes Swoboda (PSE, Austria) powiedział, że pomimo podziału terytorialnego, jaki zaznacza się w Gruzji, władze tego kraju powinny powstrzymać się od „wojennej retoryki”. Zaapelował o uczciwe i wolne wybory parlamentarne zaplanowane na 21 maja. Także przedstawiciel liberałów, **Georgs Andrejevs** (ALDE, Łotwa), podkreślał znaczenie „prawdziwie demokratycznej kultury politycznej” w Gruzji i zwrócił uwagę, że władze Gruzji nie rozwiały wszystkich wątpliwości, jakie pojawiły się po ostatnich wyborach. Uznał, że wojska rosyjskie wpływają destabilizująco na sytuację w regionie i powinny zostać zastąpione przez siły nadzorowane przez UE.

Marie Anne Isler Béguin (Verts/ALE, FR) powiedziała, że sytuacja w regionie jest bliska „aneksji”. Podkreśliła, że od dwóch lat nie ma tam już atmosfery zaufania i dialogu. „Historia nam nie wybaczy, jeśli nic nie zrobimy” - stwierdziła, przestrzegając przed wybuchem konfliktu, jaki miał miejsce na Bałkanach. **Miloslav Ransdorf** (GUE/NGL, Czechy) uznał, że sytuacja w Gruzji jest tak zła, że kraj opuściło już 25% społeczeństwa. Nowy prezydent Rosji będzie potrzebował „nieco czasu, aby zrealizować swoje obietnice przyjaznych gestów wobec Gruzji” - stwierdził czeski deputowany.

Głosy polskich posłów w dyskusji

„W tym konflikcie chodzi o geopolitykę. Stawką jest wiarygodność Unii Europejskiej i pokój w regionie” - mówił poseł **Konrad Szymański** (UEN, Polska) – „Jeśli nie zdołamy zatrzymać Rosji w działaniach zmierzających do rozbioru jednego z naszych kluczowych partnerów na Kaukazie, nikt nie będzie się z nami liczył w przyszłości”. Zwrócił uwagę, że pomimo czystek etnicznych, jakich doznało 300 tysięcy Gruzinów w tym regionie po roku 1993, demokratyczna Gruzja od lat oferuje autonomiczne swobody dla Abchazji, a mimo to Rosja poczyniła ostatnio kroki w kierunku uznania samozwańczego marionetkowego rządu w Abchazji. „Czy sprzeciwiając się członkostwu Gruzji w NATO nie zachęciliśmy Rosji do tych działań?” - pytał Szymański i przestrzegał, że „Rosja swoją neoimperialną polityką może popchnąć cały region na krawędź wojny”.

W ramach wystąpień indywidualnych, głos zabrał poseł **Józef Pinior** (PSE, Polska). „Nie ma zgody na politykę neoimperialną Rosji w stosunku do krajów Kaukazu, w tym Gruzji” - mówił poseł Pinior – „Na Rosji ciąży szczególna odpowiedzialność za gwarantowanie pokoju i bezpieczeństwa tego regionu”. Zaapelował do władz Gruzji i społeczeństwa Gruzji, aby demokracja liberalna, społeczeństwo obywatelskie i rządy prawa były jeszcze bardziej wzmocnione, a do władz obu krajów o stabilizację, pokój i bezpieczeństwo w tym regionie.

Urszula Gacek (EPP-ED, Polska) uznała, że kwestią podstawową związaną z Gruzją jest kwestia bezpieczeństwa. Należy pomóc Gruzji w sytuacji, gdy może dojść do ataku ze strony Rosji. Terytorialna integracja kraju nie może być podważana, a siły pokojowe stacjonujące na terenach separatystycznych muszą być neutralne.

Ewa Tomaszewska (UEN, Polska) podkreśliła, że „nie można dopuścić do tego, by działalność militarna Rosji spowodowała dramaty w krajach, które były od niej zależne”. Zdaniem posłanki Gruzja jest jednym z kilku przykładów, w jaki sposób Rosja próbuje wpływać na byłe republiki radzieckie.

Janusz Onyszkiewicz (ALDE, Polska) był zdania, że od pewnego czasu Rosja próbuje nakręcić „spirale obaw” związanych z Gruzją. Zdaniem posła, wysoki przedstawiciel ONZ w Gruzji powinien zbadać sprawę posiadania przez Abchazję technologicznie rozwiniętego sprzętu wojskowego, którego wg. porozumienia zawartego w Moskwie w 1994 roku, nie powinna mieć.

Zbigniew Zaleski (EPP-ED, Polska) powiedział, że Unia Europejska powinna w pierwszej kolejności „naprawić błąd wizowy”, pomóc Gruzji w rozwiązaniu problemów wewnętrznych i nazywać „po imieniu” wydarzenia, które się tam rozgrywają.

Gruzja oskarża Rosję o wspieranie separatyzmu w Abchazji, która faktycznie od lat pozostaje poza kontrolą Tbilisi. W ubiegłym tygodniu minister spraw zagranicznych Abchazji Siergiej Szamba poinformował wręcz, że region jest gotów przekazać Rosji kontrolę wojskową nad swym terytorium w zamian za „gwarancje bezpieczeństwa”. W kwietniu ówczesny prezydent Rosji Władimir Putin wydał dekret nakazujący rządowi nawiązanie oficjalnych kontaktów z władzami Abchazji i Osetii Południowej, a także podjęcie z nimi współpracy w sferach gospodarki, nauki, kultury, oświaty i informacji. Od tego czasu stosunki na linii Tbilisi-Moskwa bardzo się pogorszyły. Rosja i Gruzja regularnie oskarżają się o potęgowanie napięcia w regionie, a nawet przygotowywanie wojny. 30 kwietnia Rosja bez uzgodnienia z Gruzją zwiększyła swój kontyngent wojskowy w Abchazji z 2 tys. do 3 tys. żołnierzy. Natomiast w niedzielę, 4 maja, władze abchaskie poinformowały o zestrzeleniu dwóch gruzińskich samolotów zwiadowczych. Gruzja twierdzi, że nie straciła maszyn, a doniesienia nazywa „provokacją ze strony Rosji, która stawia sobie za cel informacyjno-propagandowe zabezpieczenie rosyjskiej interwencji wojskowej”. Podobne incydenty, jak ten 30 kwietnia, miały miejsce 18 marca i 20 kwietnia.

2. SPORT - Dyskusja nad Białą księgą w sprawie sportu

Zdecydowana walka z dopingiem, deregulacja zakładów bukmacherskich, równy dostęp mediów do transmisji głównych zawodów sportowych oraz sprzeciw wobec dyskryminacji zawodników za względu na narodowość – oto najważniejsze propozycje zawarte w sprawozdaniu w sprawie białej księgi na temat sportu, które 8 maja przyjął Parlament Europejski.

Sport wytworzył w 2004 r. wartość dodaną w wysokości 407 mld euro, czyli 3,7% PKB Unii, i zapewnił miejsca pracy dla 15 mln osób, czyli dla 5,4% siły roboczej. W sprawozdaniu przyjętym przez posłów Parlament wyraża zadowolenie z publikacji białej księgi na temat sportu i zwraca uwagę na rolę, jaką odgrywa sport w europejskim społeczeństwie. Posłowie dostrzegają jednocześnie, że niektóre elementy rywalizacji sportowej są konfrontowane z nowymi zagrożeniami i wyzwaniem, takimi jak naciski handlowe, wykorzystywanie młodych zawodników i sportowców,

doping, rasizm, przemoc, ustawianie meczów, korupcja, oszustwa w zakładach sportowych i pranie pieniędzy.

Jeśli chodzi o szczegółowe ustalenia:

- **finansowanie sportu w UE** - Parlament chce, aby Komisja Europejska uznała szczególny charakter sportu i dlatego składa wnioski o stworzenie w budżecie na rok 2009 specjalnej pozycji budżetowej na działania przygotowawcze w dziedzinie sportu.

- **“nie” dla dyskryminacji zawodników** - Parlament Europejski nie zgadza się ze stanowiskiem FIFA, które nakazuje, aby kluby sportowe rozpoczynały mecz mając na boisku co najmniej 6 graczy, którzy spełniają kryteria wyboru do kadry narodowej w kraju, w którym zarejestrowany jest klub. Posłowie wzywają państwa członkowskie i stowarzyszenia sportowe, aby nie wprowadzały nowych zasad prowadzących do bezpośredniej dyskryminacji ze względu na narodowość (takich jak 6+5). Ponadto PE uważa za istotne przyznanie sportowcom szeroko rozumianych i przejrzystych praw, takich jak prawa innych pracowników. Posłowie nalegają, aby prawo imigracyjne zawsze było przestrzegane w odniesieniu do naboru młodych talentów z zagranicy oraz wzywają Komisję do zajęcia się problemem handlu dziećmi. Parlament wzywa Komisję, aby uznała legalność środków sprzyjających promowaniu zawodników wywodzących się z ośrodków szkoleniowych, takich jak np. minimalna liczba zawodników wyszkolonych na gruncie lokalnym wśród zawodowców, niezależnie od ich obywatelstwa.

- **walka z dopingiem** - Parlament wzywa do unikania nadmiernie napiętych harmonogramów, stawiających zawodników pod presją i podkreśla potrzebę walki z nieprawidłowościami poprzez kontrole, badania, testowania, długookresowe monitorowanie przez niezależnych lekarzy oraz poprzez edukację, a jednocześnie zapobieganie i szkolenie. Wzywa kluby zawodowe i organizacje sportowe do podjęcia zobowiązania do zwalczania dopingu i monitorowania jego przestrzegania poprzez wewnętrzne i zewnętrzne niezależne kontrole. Ponadto posłowie nakładają na państwa członkowskie do traktowania handlu nielegalnymi środkami dopingowymi w ten sam sposób, co handel narkotykami.

- **transmisje Premier League nie tylko dla wybranych** - Parlament zaleca państwom członkowskim uzgodnienie między sobą jednolitego działania w zakresie zbywania praw medialnych w celu uniknięcia sytuacji, w której jedynie duże kluby wyciągają z tego korzyści. PE uznaje znaczenie sprawiedliwego podziału zysków między klubami, również najmniejszymi, a także między sportem zawodowym i amatorskim. Ponadto zachęca organizacje sportowe do ponownego inwestowania części dochodów uzyskiwanych ze sprzedaży praw medialnych i przedsięwzięć rynkowych związanych z daną dyscypliną sportową oraz do przekazywania tych inwestycji bezpośrednio na finansowanie oraz wspieranie wolontariackich i niedochodowych sektorów tej dyscypliny.

- **hazard i sport** - Posłowie wyrażają zaniepokojenie związane z ewentualną liberalizacją rynku gier hazardowych i loterii i wzywają Komisję do przeprowadzenia analizy, jakie potencjalne skutki dla społeczeństwa i sportu mogłaby wywołać całkowita liberalizacja rynku zakładów i loterii oraz jakie rodzaje mechanizmów

kontrolnych można by było zastosować na rzecz ochrony konsumentów. Ponadto posłowie wzywają Komisję i państwa członkowskie do przyjęcia środków regulacyjnych, które zagwarantują, że sport będzie chroniony przed wszelkimi szkodliwymi naciskami związanymi z zakładami sportowymi. Jednocześnie, zdaniem posłów, pożyteczne jest wykorzystywanie zysków pochodzących z takich loterii do celów użyteczności publicznej, w tym do ciągłego finansowania sportu zawodowego i amatorskiego. Dlatego wzywają Komisję, aby w celu utrwalenia źródeł finansowania sportu amatorskiego udzieliła pomocy w utrzymaniu obecnego systemu finansowania sportu amatorskiego ze środków publicznych przez wkład loterii państwowych i licencjonowanych zakładów bukmacherskich działających na rzecz interesu publicznego. Parlament podkreśla także, że nadal należy stwarzać możliwość zmniejszenia podatku VAT dla działalności sportowej.

3. STOSUNKI ZEWNĘTRZNE - Oświadczenie Komisji Europejskiej w sprawie najbliższego spotkania Transatlantyckiej Rady Ekonomicznej.

Transatlantycka Rada Ekonomiczna (TEC) powstała podczas szczytu Unia Europejska – USA w kwietniu 2007 roku. Jej celem jest wspomaganie integracji ekonomicznej pomiędzy Stanami Zjednoczonymi a krajami Unii. Współpraca dotyczy takich obszarów jak innowacje i technologie, rynki finansowe, bezpieczeństwo handlu, inwestycje, prawa własności intelektualnej. TEC posiada też ciało doradcze, w którym Parlament Europejski reprezentowany jest przez 3 posłów. Pierwsze spotkanie TEC miało miejsce w 9 września 2007 r. w Waszyngtonie.

Bliskie partnerstwo transatlantyckie jest podstawowym instrumentem kształtowania globalizacji i dlatego Parlament Europejski zdecydowanie popiera proces umacniania transatlantyckiej integracji gospodarczej. W przyjętej rezolucji, Parlament Europejski zaleca stworzenie jednolitych standardów dla handlu i inwestycji oraz usunięcie barier pozataryfowych, co umożliwi, zdaniem Parlamentu Europejskiego, dalsze zacieśnienie relacji handlowych między dwoma największymi blokami handlowymi na świecie. Parlament uważa, że wyniki osiągnięte przez TEC pokazują, iż rynek transatlantycki nie może rozwijać się wyłącznie w oparciu o pracę administracyjną, ale wymaga silnego i stałego przywództwa politycznego. Rezolucja koncentruje się na finansach, handlu i inwestycjach oraz rolnictwie.

- **finanse** - Parlament uważa, że wzajemne uznawanie rynków papierów wartościowych między Stanami Zjednoczonymi a UE miałyby istotny wpływ na poprawę efektywności rynku transatlantyckiego, podobnie jak uznawanie przez stronę amerykańską prawa do stosowania Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej bez konieczności uzgadniania ich ze standardami amerykańskimi GAAP.

- **handel i inwestycje** - Rezolucja Parlamentu podkreśla, że dążąc do celu wprowadzenia jednolitych standardów w dziedzinie handlu i inwestycji należy zagwarantować wysoki poziom standardów społecznych oraz dotyczących ochrony środowiska i ochrony zdrowia. PE podkreśla konieczność ścisłej współpracy między UE i USA, mającej na celu poprawę standardów produkcji przez Chiny i inne kraje trzecie, tak aby odpowiadały one wymogom bezpieczeństwa w UE i USA, w szczególności w odniesieniu do zabawek.

- **rolnictwo** - Parlament wzywa do znalezienia szybkiego porozumienia w sprawie zakazu importu do UE amerykańskiego drobiu poddanego zabiegom redukcji patogenów. Uznaje także znaczne inwestycje, jakie poczynił europejski sektor drobiowy, aby zredukować możliwości zakażenia salmonellą w całym łańcuchu produkcyjnym. Parlament potwierdza, że badania naukowe w pełni uzasadniają decyzję Wspólnoty o zakazie importu wołowiny ze zwierząt poddanych zabiegom hormonalnym i wzywa Stany Zjednoczone do niezwłocznego zniesienia sankcji nałożonych na towary europejskie. Jednolita procedura udzielania zezwoleń na wszystkie produkty spożywcze i pasze zawierające organizmy modyfikowane genetycznie oraz etykietowanie i śledzenie pochodzenia i obiegu organizmów modyfikowanych genetycznie umożliwia, zdaniem Parlamentu, dokonywanie świadomego wyboru przez konsumentów, co również podkreślili posłowie w rezolucji.

4. SPRAWY KONSTYTUCYJNE - Reguły dla lobbystów.

W przyjętej rezolucji w sprawie określenia ram dla działalności lobbystów posłowie sugerują utworzenie obowiązkowego i wspólnego dla Parlamentu, Komisji i Rady rejestru lobbystów oraz nakładanie sankcji na lobbystów nie przestrzegających kodeksu etycznego.

Według szacunków obecnie w Brukseli znajduje się ok. 15 000 lobbystów i 2 500 organizacji lobbystycznych. Jeżeli policzyć stałe i „ekspresowe” przepustki odwiedzających, w Parlamencie Europejskim działa ok. 5 000 lobbystów. Podejmując europejską inicjatywę na rzecz przejrzystości, Komisja Europejska rozpoczęła dyskusję na temat lobbingu. Głównym celem jej propozycji jest przedstawienie w bardziej otwarty sposób podmiotów i kanałów wpływu, które działają w czasie przygotowywania i przyjmowania aktów legislacyjnych przez instytucje UE. Propozycje posłów zawarte w raporcie przyjętym dziś przez Parlament, różnią się w szczegółach od stanowiska Komisji.

• Definicja lobbingu

Parlament zgadza się definicją przyjętą przez Komisję, według której lobbying to „działania mające na celu wywarcie wpływu na procesy kształtowania polityki i podejmowania decyzji przez instytucje UE”. Jednocześnie posłowie uważają, że nie należy wprowadzać istotnego rozróżnienia w zależności od tego, czy o dostęp do Parlamentu ubiegają się przemysłowcy, czy ekolodzy, czy reprezentowane są interesy producentów, czy konsumentów, oraz czy w dialog z posłami zaangażowane są podmioty prywatne, czy publiczne. Jak lobbystów należy traktować kancelarie prawne, jeżeli ich zamiarem jest wywieranie wpływu na politykę, a nie świadczenie pomocy lub występowanie w charakterze obrońców w postępowaniach sądowych albo też udzielanie porad prawnych. Posłowie odrzucili poprawkę, zgodnie z którą za lobbystów uznawane byłyby także kościoły, organizacje filozoficzne i bezwyznaniowe.

• Obowiązkowy rejestr i sankcje

Komisja Europejska opowiada się za utworzeniem wspólnego rejestru lobbystów Komisji i Parlamentu. Parlament Europejski zgadza się z tą propozycją. Ponadto posłowie wzywają do zawarcia porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie

wspólnego obowiązkowego rejestru (istniejącego już *de facto* w Parlamencie) między Radą, Komisją i Parlamentem, który miałby zastosowanie we wszystkich instytucjach i zawierałby pełne informacje finansowe, wspólny mechanizm skreślenia z rejestru oraz wspólny kodeks etycznego postępowania. W przeciwieństwie do Komisji, która jest za dobrowolną rejestracją, zdaniem Parlamentu rejestracja lobbystów powinna być obowiązkowa. Co więcej, sprawozdawca podkreśla, że lobbysci, którzy naruszają kodeks postępowania, powinni podlegać sankcjom, takim jak zawieszenie rejestracji, a w poważniejszych przypadkach – wykreśleniu z rejestru Komisji, zaś po ustanowieniu wspólnego rejestru wszelkie nieprawidłowe postępowanie lobbystów powinno prowadzić do nałożenia sankcji zabraniających wstępu do wszystkich instytucji, których dotyczy rejestr.

- **Pełna informacja o działalności lobbystów**

Zdaniem autorów raportu, zarówno posłowie jak i obywatele Unii powinni mieć dostęp do informacji o działalności grup interesu. Służyć temu ma m.in. umieszczenia rejestru lobbystów w internecie, informacje o finansowaniu wszystkich lobbystów oraz możliwość skorzystania przez posła z tzw. “śladu legislacyjnego” tj. z orientacyjnego wykazu grup interesu, z którymi konsultowano się w czasie prac nad projektem legislacyjnym.

5. PRAWA CZŁOWIEKA - Prawa człowieka w Parlamencie Europejskim.

Ochrona praw człowieka odgrywa ważną rolę w pracach Parlamentu Europejskiego. W zeszłym roku powstało sprawozdanie w sprawie rzekomego wykorzystania krajów europejskich przez CIA do transportu i nielegalnego przetrzymywania więźniów. Regularnie podczas sesji plenarnych odbywają się debaty w sprawie pilnych przypadków łamania praw człowieka oraz powstają rezolucje w tych sprawach. Dlatego nie dziwi, że zdecydowaną większością głosów Parlament Europejski przyjął raport z sytuacji praw człowieka na świecie w roku 2007 i polityki UE w tej dziedzinie. Uwagę posłów zwróciły takie problemy jak kara śmierci, prawa kobiet i dzieci oraz sytuacja w zakresie przestrzegania praw człowieka w kilku krajach, w szczególności w Chinach, Rosji i Iranie. W przyjętym sprawozdaniu **Marco Cappato** (ALDE, Włochy), posłowie prezentują, jak wygląda sytuacja praw człowieka w poszczególnych krajach oraz jakie działania w tej sprawie podjęła Unia Europejska.

- **Najczęstsze przykłady łamania praw człowieka**

Jednym z najszerzej rozpowszechnionych przypadków łamania praw człowieka jest kara śmierci. Wprawdzie przyjęcie w 2007 roku przez ONZ rezolucji w sprawie moratorium na wykonywanie kary śmierci zostało przyjęte jako duży krok naprzód, jednak posłowie wzywają do „całkowitego zniesienia kary śmierci w Europie i propagowania jej powszechnego zniesienia”. Parlament nie pierwszy raz wzywa Polskę i inne kraje europejskie, które nie ratyfikowały protokołu nr 13 w sprawie kary śmierci do europejskiej konwencji praw człowieka, do ratyfikowania dokumentu.

Drugą szeroko opisywaną kwestią są prawa kobiet. Posłowie uważają, że ta sprawa powinna być zawsze uwzględniana w rozmowach dotyczących praw człowieka we wszystkich krajach członkowskich. Ostatecznym celem, zdaniem Parlamentu, ma być likwidacja „wszystkich form dyskryminacji i przemocy wobec kobiet i dziewcząt, w tym w szczególności, aborcji ze względu na płeć płodu, wszystkie formy

szkodliwych, tradycyjnych lub zwyczajowych praktyk, na przykład okaleczanie kobiecych narządów płciowych oraz wczesnych lub przymuszonych małżeństw, wszelkich form handlu ludźmi, przemocy wobec kobiet i zabijania kobiet”.

Posłowie zwrócili również uwagę na ochronę praw dzieci, w szczególności problem dzieci podczas zbrojnych konfliktów, tortury, ochronę praw mniejszości i niepełnosprawnych.

- **Chiny, Rosja i Iran**

Uwagę Parlamentu zwróciła sytuacja praw człowieka w kilku krajach, m.in. w Sudanie, Uzbekistanie, Birmie, Pakistanie, ale szczególne zaniepokojenie wzbudziły Chiny, Rosja i Iran. Jeśli chodzi o Chiny, posłowie wyrażają zaniepokojenie „w związku z faktem, że w Chinach dochodzi do poważnych przypadków łamania praw człowieka” i podkreślają, że „pomimo obietnic składanych przez reżim w związku ze zbliżającymi się igrzyskami olimpijskimi zgodnie z Kartą Olimpijską sytuacja w zakresie praw człowieka w Chinach nie uległa poprawie”. Co więcej, jak zauważają autorzy sprawozdania, w Chinach wciąż wykonuje się najwięcej wyroków kary śmierci. Parlament „wyraża poważne zaniepokojenie w związku z faktem, że w roku 2007 w Iranie następowało dalsze pogarszanie sytuacji, jeśli chodzi o przestrzeganie podstawowych praw człowieka, w szczególności wolności wypowiedzi i zgromadzeń”. Posłowie potępiają coraz częstsze stosowanie kary śmierci przez reżim irański oraz kampanię na rzecz obrony moralności rozpoczętą przez władze Iranu, kiedy to tysiące mężczyzn i kobiet zostało aresztowanych za „niemoralne zachowanie”. W przypadku Rosji największe zaniepokojenie wzbudzają sytuacja w Czeczenii oraz prześladowanie dziennikarzy, obrońców praw człowieka, więźniów politycznych (w tym także Michaiła Chodorkowskiego) oraz niechęć Rosji do uznania obserwatorów podczas wyborów. Posłowie wyrażają „ubolewanie z powodu braku rezultatu konsultacji między Unią Europejską i Rosją na temat praw człowieka”.

- **Jak prawa człowieka chronią ONZ, Unia Europejska i Parlament Europejski?**

Zdaniem Parlamentu Rada Praw Człowieka Organizacji Narodów Zjednoczonych (UNHRC) odgrywa „kluczową rolę” w ogólnej strukturze ONZ jako jedyny organ monitorujący i badający przypadki łamania praw człowieka. Parlament docenia wysiłki prezydencji niemieckiej i portugalskiej w dziedzinie ochrony praw człowieka, np.: postępy w tworzeniu europejskich wytycznych w sprawie praw dzieci. Jednak, jak podkreślają autorzy sprawozdania, „Unia Europejska w dalszym ciągu jest daleka od prowadzenia spójnej i zdecydowanej polityki na rzecz wspierania i promowania praw człowieka na świecie”. Posłowie proponują podjęcie kroków, które doprowadzą do utworzenia prawdziwej „sieci demokracji na całym świecie w drodze przekształcenia i wzmocnienia istniejących organizacji”. Szacowanie wpływu praw człowieka na politykę Unii nie jest proste, m.in. z powodu braku danych na ten temat, dlatego posłowie wzywają Komisję i Radę „do opracowania szczegółowych i wymiernych wskaźników i punktów odniesienia, które pozwolą zmierzyć skuteczność tych polityk”. Ponadto zdaniem posłów promowanie zasady „niestosowania przemocy” powinno stanowić „priorytetowy cel polityki UE z zakresu praw człowieka i demokracji”. Parlament wzywa także wszystkie państwa członkowskie, które jeszcze nie podpisały międzynarodowych konwencji w sprawie praw człowieka, do jak najszybszego podpisania ich. Posłowie wzywają Czechy, które jako jedyne nie ratyfikowały jeszcze statutu rzymskiego, do niezwłocznego ratyfikowania, zaś

Rumunia jest wzywana, do unieważnienia dwustronnego porozumienia ze Stanami Zjednoczonymi o nie wydawaniu osób.

6. PRAWA CZŁOWIEKA - Misje obserwacyjne UE na wybory: cele, praktyka i przeszłe wyzwania

Międzynarodowa obserwacja wyborów jest jednym z narzędzi stosowanych w celu wspierania procesów wyborczych w kontekście promowania demokracji. Parlament Europejski przyjął sprawozdanie w sprawie misji obserwacji wyborów, w którym posłowie wyrażają poparcie dla misji obserwacyjnych wysyłanych przez UE oraz chcą wzmocnienia roli Parlamentu. Unia rozpoczęła wysyłanie obserwatorów wyborów przy okazji pierwszych wielopartyjnych wyborów parlamentarnych w Rosji w 1993 i jej zaangażowanie trwało przez całe lata dziewięćdziesiąte. Przyjęte dzisiaj sprawozdanie w sprawie misji obserwacyjnych UE jest pierwszym tego typu dokumentem. W sprawozdaniu Parlament Europejski wyraża swoje poparcie dla wysyłania misji obserwacyjnych UE. Zdaniem posłów priorytetem powinna pozostać obserwacja wyborów w nowych i rozwijających się demokracjach, ponieważ te kraje odnoszą największe korzyści z obecności międzynarodowych obserwatorów. Jednocześnie Parlament ubolewa nad faktem, że Unii Europejskiej nadal brakuje wspólnej, kompleksowej strategii wspierania demokracji. Dlatego posłowie apelują do wszystkich instytucji UE i państw członkowskich, aby zgodziły się na ustanowienie europjskiego konsensusu na rzecz demokracji.

Posłowie wyrażają zaniepokojenie działaniami „niektórych państw należących do OBWE”, które kwestionują mandat Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE (ODIHR) i podważają skuteczność jego misji. Szczególne zaniepokojenie parlamentu budzi niedawne „nałożenie przez niektóre państwa należące do OBWE ograniczeń okresu trwania EOM”, odmowa wydawania wiz dla obserwatorów lub opóźnianie ich wydawania, co w efekcie uniemożliwiło ODIHR wykonywanie swojego mandatu. Co więcej, Parlament potępia przykłady „praktyk polegających na podejściu typu *zwykła sprawa* w odniesieniu do krajów, których procesy wyborcze EU EOM (ang. *European Union Election Observation Mission*) zdecydowanie krytykowały”. Z drugiej strony PE ubolewa, że UE nie zawsze uznaje demokratyczne wybory. Zdaniem posłów przykłady takich niekonsekwencji podważają kruchą ideę demokracji w tych krajach i wizerunek UE.

Dużo uwagi w sprawozdaniu poświęcono polepszeniu przeprowadzania misji obserwacyjnych. Posłowie zalecają, aby przy mianowaniu obserwatorów uwzględniano indykatywne kryterium znajomości języka używanego w kraju wyborów, zaś do delegacji można włączyć większą liczbę byłych posłów do Parlamentu Europejskiego. Ponadto należy unikać wydawania oświadczeń przed wydaniem wstępnego oświadczenia EU EOM, a oświadczenia dla prasy i sprawozdania dotyczące ustaleń, powinny być publikowane zgodnie z harmonogramem uwzględniającym wrażliwe kwestie wyborcze w danym kraju.

Ponieważ głosowanie elektroniczne staje się coraz bardziej popularne, Parlament apeluje do Komisji o przedsięwzięcie właściwych środków, które umożliwią wiarygodną obserwację takiego głosowania oraz o właściwe szkolenie obserwatorów w tym celu. Zaś po zakończeniu misji obserwacji wyborów UE Komisja Europejska

powinna, zdaniem Parlamentu, dokonać oceny wyników misji oraz podjąć wszelkich działań w celu zagwarantowania, że po zakończeniu procesu wyborczego osiągnięcia demokratyczne EU EOM (metodologia, praktyka techniczna, środki budżetowe, struktury wyborcze itp.) nie będą kwestionowane ani umniejszane.

7. ROZWÓJ I WSPÓŁPRACA - Oświadczenie pisemne w sprawie mikrokredytów.

Mikrokredyt to niewielka, łatwo dostępna pożyczka dla wszystkich osób, nawet tych, które nie mają szans na kredyt od dużego banku. Mikrokredyt już wielokrotnie umożliwił przeprowadzenie niezależnych projektów w dziedzinie zatrudnienia, a tym samym wpłynął na poprawę warunków życia wielu osób. Biorąc pod uwagę dużą rolę, jaką odgrywają mikrokredyty w walce z ubóstwem, Parlament Europejski przedstawi Komisji i Radzie oświadczenie w sprawie mikropożyczek, pod którym podpisało się 424 deputowanych.

W oświadczeniu posłowie zachęcają Komisję i Radę do udzielenia większego wsparcia projektom mikrofinansującym, a także do udostępnienia zasobów ludzkich i ekonomicznych na projekty mikrokredytu w krajach rozwijających się i śródziemnomorskich. Zdaniem Parlamentu Komisja i Rada powinny uznać znaczenie mikrokredytu w ramach procesu bolońskiego, a także polityki sąsiedztwa i rozwoju. Ponadto posłowie sugerują utworzenie wspólnego stowarzyszenia mikrokredytu, które miałyby poświadczać wiarygodność projektów.

8. INSTYTUCJE - Oświadczenie przewodniczącego PE w sprawie sytuacji w Birmie

Przewodniczący **Hans-Gert Pöttering** przekazał wyrazy głębokiego współczucia rodzinom i bliskim ofiar cyklonu, jaki nawiedził Birmę podczas minionego weekendu. Zapowiedział, że Unia Europejska udzieli pomocy poszkodowanym mieszkańcom kraju i prześle środki na odbudowę zniszczonej infrastruktury. Hans-Gert Pöttering podkreślił, że rządząca krajem junta wojskowa nie radzi sobie z zaistniałą sytuacją i nie zagwarantowała odpowiednich działań prewencyjnych i nie udostępniła wsparcia ludności kraju. Referendum konstytucyjne nie może odbyć się w tylko w Rangunie i obszarach kraju najmniej dotkniętych katastrofą żywiołową, stwierdził Hans-Gert Pöttering, dlatego należy podjąć jak najszybciej działania zmierzające do usunięcia skutków cyklonu. Przewodniczący pozytywnie ocenił gotowość władz Birmy do przyjęcia pomocy międzynarodowej i wyraził nadzieję, że działania społeczności międzynarodowej zostaną ułatwione. W akcję niesienia pomocy Birmie zaangażuje się Unia Europejska, a szczegóły zostaną przedstawione na następnym posiedzeniu PE. Po raz kolejny przewodniczący Hans-Gert Pöttering zaapelował o uwolnienie z aresztu domowego, birmańskiej działaczki na rzecz praw człowieka, laureatki Nagrody im. Sacharowa Aung San Suu Kyi.

9. ROLNICTWO - Przyjęcie rezolucji PE w sprawie systemów wsparcia dla rolników w sektorze bawełny

Parlament przyjął raport i rezolucję odnośnie systemów wsparcia dla rolników (w sektorze bawełny), która wzywa do zmiany systemu pomocy wprowadzonego w roku 2004, aby umożliwić krajom członkowskim większą elastyczność. Produkcja bawełny stanowi jedynie 0,15% całkowitej produkcji rolnej. Jednak jest bardzo ważna dla krajów Europy Południowej - Hiszpanii i Grecji, gdzie produkcja bawełny stanowi 76% całkowitej produkcji bawełny w UE) i dlatego, w opinii PE, powinna być zachowana. Głównymi producentami bawełny na świecie są Chiny, Stany Zjednoczone i Indie. Cechą charakterystyczną obowiązującego systemu wsparcia sektora bawełny w UE jest jego specyficzny charakter. Ma on swoją podstawę w aktach przystąpienia Grecji, Hiszpanii i Portugalii i ma na celu między innymi wspieranie produkcji bawełny w niektórych regionach Wspólnoty zależnych obecnie od tej uprawy, umożliwienie producentom bawełny uzyskania godziwych dochodów oraz ustabilizowanie rynku. Niewielkie możliwości zastąpienia uprawy bawełny innymi rodzajami upraw sprawiają, że konieczne jest przewidzenie mechanizmów pomocy, które zapewniłyby rentowność tej uprawy i jej trwałość w regionach Unii Europejskiej produkujących bawełnę. W tym celu należałoby przyznać państwom członkowskim możliwość zwiększenia pomocy związanej z wielkością produkcji w przypadku, gdy obszar uprawny jest mniejszy niż powierzchnia bazowa produkcji, przy jednoczesnym zachowaniu neutralności finansowej i ustalonego maksymalnego pułapu pomocy przypadającej na rolnika. Ponadto, w ramach krajowych programów wsparcia można będzie finansować strategie mające na celu przewidywanie, łagodzenie i zwalczanie wpływu zmian klimatu na regiony produkujące bawełnę.

10. RYBOŁÓWSTWO - Przyjęcie rezolucji PE w sprawie zarządzania głębinowymi zasobami rybnymi

Parlament przyjął rezolucje w sprawie zarządzania głębinowymi zasobami rybnymi. Europosłowie zauważają „pewne dysproporcje między sytuacją przedstawioną w komunikacie Komisji a rzeczywistością” i wzywają Komisję, państwa członkowskie i sektor gospodarki rybnej o wypełnienie istniejących luk, aby móc dostosować środki kontroli nakładu połowowego do każdego rodzaju połowów, uwzględniając fakt, że większość połowów głębinowych to połowy mieszane. Właśnie sytuacja tych połowów jest najbardziej niepewna. Parlamentarzyści przypominają również, że wprowadzenie z powodu niewielkiej wiedzy biologicznej ogólne dopuszczalne połowy (TAC) i ograniczenia nakładu dla danych połowów ustalono w sposób arbitralny, należy jednak stosować ostrożne podejście do każdego danego gatunku głębinowego i przestrzegać zasad jego eksploatacji oraz odpowiednio ustalić wielkość ogólnych dopuszczalnych połowów w oparciu o dokładne badania naukowe. Raport PE podkreśla konieczność wprowadzenia zakazu odrzutów w połowach głębinowych, co umożliwiłoby naukowcom dokładniejsze badanie złożonej różnorodności gatunków przywożonych na ląd, z których wiele to gatunki niejadalne. Ponadto wzywa Komisję i państwa członkowskie do promowania bardziej ekologicznych metod połowowych, niepowodujących szkód dla środowiska ani ekologicznej różnorodności biologicznej w wyniku niepożądanych połowów i niepotrzebnych szkód wśród innych żywych organizmów. Podkreśla również znaczenie rozwoju nowych technik w celu zagwarantowania sprawnie funkcjonującego systemu kontroli i monitoringu i wzywa Komisję do dalszej pracy nad technikami kontroli, zwracając w związku z tym uwagę na możliwość wykorzystania elektronicznych dzienników połowowych. Istotną kwestią jest również zwrócenie uwagi na nowe programy gromadzenia informacji

naukowych przy użyciu, w razie konieczności, statków badawczych. Europosłowie uważają, że za przykład mogłoby posłużyć działanie hiszpańskiej administracji rybackiej w strefie regulowanej przez Komisję Rybołówstwa Północno-Wschodniego Atlantyku, polegające na sporządzeniu mapy strefy „Hatton Bank”, gdzie prowadzi się połowy ryb głębinowych, w przypadku której badania skoncentrowały się na poznaniu rozmieszczenia gór podwodnych, koralowców zimnowodnych i kominów hydrotermalnych w celu wyznaczenia wrażliwych stref na obszarze działalności flot połowowych. 579 posłów głosowało za raportem, 49 przeciw a 4 się wstrzymało.

Opracowała:

dr Magdalena Skulimowska¹

¹ Materiał został przygotowany na podstawie informacji prasowych Parlamentu Europejskiego oraz debat przeprowadzonych podczas sesji.